

Nomadi ry – Ohjeistus epäasiallisen käyttäytymisen ja häirinnän ehkäisyyn ja käsittelyyn

Nomadi ry ja Alpo Aaltokoski Company eivät hyväksy häirintää, syrjintää eivätkä muuta epäasiallista käytöstä missään toimintansa osassa. Tämä ohjeistus kertoo, miten epäasiallista käytöstä ehkäistään, miten siitä ilmoitetaan ja miten ilmoitukset käsitellään.

Hyväksytty: Hallituksen sähköpostikokous 27.10.2026 · Voimassa: 2026-2028 · Seuraava tarkistus: 27.10.2028

1. Tarkoitus ja soveltamisala

Ohjeistuksen tarkoitus on turvata jokaiselle turvallisempi, yhdenvertainen ja arvostava työ- ja esitysympäristö. Se toteuttaa työturvallisuuslain (738/2002) 28 §:n, tasa-arvolain (609/1986) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) velvoitteet.

Ohjeistus koskee kaikkia, jotka toimivat Nomadin kanssa, työsuhteen tai sopimusmuodon estämättä:

- työsuhteiset ja freelance-taiteilijat, työryhmän jäsenet, tekninen ja tuotannollinen henkilökunta
- harjoittelijat, opiskelijat ja vapaaehtoiset
- hallituksen jäsenet
- yhteistyökumppanit, vierailevat taiteilijat ja kiertuekumppanien henkilökunta Nomadin produktioissa
- työpajojen ja yleisötyön osallistujat sekä yleisö

Ohjeistus on voimassa harjoituksissa, esityksissä, kiertueilla ja residensseissä, matkoilla ja majoituksessa, työpajoissa, sosiaalisessa mediassa ja muissa digitaalisissa kanavissa sekä työhön liittyvissä vapaa-ajan tilaisuuksissa, kuten ensi-iltajuhlissa.

Ohjeistus liitetään jokaiseen työ- ja esiintymissopimukseen, ja se käydään läpi jokaisen produktion ensimmäisessä tapaamisessa.

2. Määritelmät

Ratkaisevaa on, miltä käytös tuntuu sen kohteesta, ei tekijän tarkoitus. Epäasiallinen käytös voi olla yksittäinen teko tai toistuvaa.

- **Häirintä** on ei-toivottua käytöstä, joka loukkaa ihmisen arvokkuutta ja luo uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai hyökkäävän ilmapiirin.
- **Seksuaalinen häirintä** on sanallista, sanatonta tai fyysistä ei-toivottua seksuaalisväritteistä käytöstä, esimerkiksi vihjailevia puheita tai viestejä, kehon arvostelua, ei-toivottua kosketusta tai seksuaalisia ehdotuksia.
- **Sukupuoleen perustuva häirintä** kohdistuu ihmiseen hänen sukupuolensa, sukupuoli-identiteettinsä tai sukupuolen ilmaisunsa vuoksi.

- **Syrjintä** on ihmisen asettamista huonompaan asemaan iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- **Epäasiallinen kohtelu** on esimerkiksi nolaamista, huutamista, mustamaalaamista, juoruilua, eristämistä, pilkkaamista, kehon tai ulkonäön arvostelua sekä aseman tai vallan väärinkäyttöä.
- **Vallan väärinkäyttö** on erityisesti taidealalla tunnistettava riski. Koreografilla, ohjaajalla, tuottajalla ja työnantajalla on valtaa rooleihin, työllistymiseen ja palkkioihin. Valtaa ei saa käyttää painostamiseen, kostamiseen tai henkilökohtaisen hyödyn tavoitteluun.

Epäasiallista kohtelua ei ole perusteltu taiteellinen palaute, työn johtaminen ja ohjaus, työtehtävien jakaminen eikä asiallisesti hoidettu erimielisyys. Palaute annetaan teoksesta ja työstä, ei ihmisestä.

3. Ennaltaehkäisy ja turvallisemman tilan periaatteet

Jokainen vastaa omalta osaltaan turvallisemmasta tilasta. Nomadi sitoutuu seuraaviin periaatteisiin, ja ne sanoitetaan ääneen jokaisen produktion alussa.

1. **Kunnioitamme rajoja ja suostumusta.** Jokainen saa määritellä omat rajansa ja muuttaa niitä milloin tahansa ilman perusteluja tai seurauksia.
2. **Emme oleta.** Emme tee oletuksia toisten sukupuolesta, taustasta, terveydestä, kehosta tai kyvyistä.
3. **Annamme tilaa.** Kuuntelemme, emme keskeytä, ja huolehdimme siitä, että kaikki voivat osallistua keskusteluun omalla kielellään ja tavallaan.
4. **Tunnistamme valta-asemamme.** Valta-asemassa olevalla on erityinen vastuu omasta käytöksestään ja ilmapiiristä.
5. **Puutomme.** Sivustakatsominen ei ole neutraalia. Jos huomaamme epäasiallista käytöstä, puutomme siihen tai kerromme siitä eteenpäin.
6. **Pyydämme anteeksi ja opimme.** Virheitä sattuu. Kun joku kertoo loukkaantuneensa, kuuntelemme, pyydämme anteeksi emmekä vähättele.

Kosketus, intiimit kohtaukset ja keho tanssityössä

Tanssi on kehollista työtä, jossa kosketus, alastomuus ja intiimit teemat voivat olla osa teosta. Siksi Nomadi noudattaa näitä käytäntöjä:

- Kosketuksesta ja kontaktityöstä sovitaan etukäteen. Ennen kontaktiharjoitteita jokainen voi kertoa alueet, joihin ei halua kosketusta.
- Suostumus on vapaaehtoista, ja sen voi perua milloin tahansa. Työryhmä voi sopia yhteisen merkin tai sanan, jolla harjoite keskeytetään.
- Alastomuudesta, intiimeistä kohtauksista ja kuvaamisesta sovitaan kirjallisesti ennen sopimuksen allekirjoittamista. Tarvittaessa käytetään intimitéettikoordinaattoria.
- Harjoituksia ja esityksiä saa kuvata vain työryhmän suostumuksella. Kuvien käytöstä sovitaan erikseen.
- Opettajan tai koreografin korjaava kosketus kysytään etukäteen tai korvataan sanallisella ohjeella.

Rakenteelliset käytännöt

- Ohjeistus liitetään sopimuksiin ja käydään läpi jokaisen produktion alussa, myös englanniksi.
- Jokaiselle produktiolle nimetään luottohenkilö, joka ei ole teoksen taiteellinen johtaja (ks. kohta 5).
- Työajoista, tauoista, palautumisesta ja korvauksista sovitaan kirjallisesti. Kiireestä ja ylikuormituksesta voi sanoa ääneen.
- Alkoholia ei tarjota harjoitusten tai työajan aikana. Juhlat ovat vapaaehtoisia, ja niissä tarjotaan aina myös alkoholittomia vaihtoehtoja.
- Jokaisen produktion lopuksi työryhmälle lähetetään palautekysely, jossa voi vastata nimettömästi myös työilmapiiristä ja turvallisuudesta.
- Yleisölle ja työpajojen osallistujille periaatteet kerrotaan verkkosivuilla ja tarvittaessa tilaisuuden alussa.

4. Miten toimia, jos koet tai havaitset häirintää

Kerro asiasta mahdollisimman pian, mutta asiaan voi palata myös myöhemmin, esimerkiksi produktion päätyttyä. Ilmoitus ei vaadi todisteita, eikä ilmoittajalle saa aiheutua siitä seurauksia.

Jos koet häirintää

1. Jos pystyt, kerro häiritsijälle suoraan, että käytös ei ole hyväksyttävää ja sen on loputtava. Tämä ei ole edellytys ilmoittamiselle.
2. Kirjaa muistiin, mitä tapahtui, milloin, missä ja keitä oli paikalla. Talleta viestit tai kuvakaappaukset.
3. Ota yhteys luottohenkilöön, häirintäyhdyshenkilöön tai toiminnanjohtajaan suullisesti, viestillä tai sähköpostilla (yhteystiedot kohdassa 5).
4. Jos häirintä kohdistuu sinuun Nomadin vastuuhenkilön taholta, voit ottaa yhteyttä suoraan hallituksen puheenjohtajaan tai ulkopuoliseen tahoon (kohta 6).

Jos havaitset häirintää

- Puutu tilanteeseen, jos se on turvallista, tai keskeytä se esimerkiksi tauolla.
- Kysy kohteeksi joutuneelta, miten hän voi ja tarvitseeko hän apua.
- Kerro havainnostasi luottohenkilölle tai häirintäyhdyshenkilölle.

Akuutissa vaaratilanteessa soita hätänumeroon 112. Ulkomailla kiertueella hätänumero on EU-maissa 112; muualla tarkista paikallinen numero kiertueohjeesta.

Yleisö ja työpajojen osallistujat voivat kertoa havainnoistaan paikalla olevalle Nomadin työntekijälle tai sähköpostitse häirintäyhdyshenkilölle.

5. Vastuuhenkilöt ja ilmoitusten käsittely

Ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti, puolueettomasti ja viipymättä. Tavoitteena on, että epäasiallinen käytös loppuu ja työ voi jatkua turvallisesti.

Rooli	Nimi	Yhteystiedot	Tehtävä
Häirintäyhdyshenkilö	Heta Keskinarkaus	040-5322 843, heta.keskinarkaus@uin uva.fi	Ottaa vastaan ilmoitukset, tukee ja ohjaa käsittelyä
Produktion luottohenkilö	Nimetään produktiokohtaisesti	produktiokohtaisesti	Matalan kynnyksen yhteyshenkilö harjoituksissa ja kiertueella
Toiminnanjohtaja	Jussi Väänänen	044-3233 509, jussi@aaltokoskicompa ny.fi	Vastaa käsittelystä ja toimenpiteistä työnantajana
Hallituksen puheenjohtaja	Marja Korhola	050-5837012, marjakorhola1@gmail. com	Käsittelee asian, jos se koskee toiminnanjohtajaa tai taiteellista johtajaa

Ilmoituksen voi tehdä sähköpostitse osoitteeseen info@aaltokoskicompany.fi, jota lukevat vain häirintäyhdyshenkilö ja toiminnanjohtaja.

Käsittelyn vaiheet

1. **Vastaanotto.** Yhteyshenkilö kuittaa ilmoituksen kahden arkipäivän kuluessa ja sopii ilmoittajan kanssa jatkosta. Ilmoittaja saa päättää, eteneekö asia, ellei kyse ole vakavasta tai muihin kohdistuvasta vaarasta.
2. **Välittömät suojatoimet.** Tarvittaessa työjärjestelyjä, aikatauluja tai majoitusta muutetaan heti niin, ettei ilmoittajan asema heikkene.
3. **Selvitys.** Kumpaakin osapuolta kuullaan erikseen ja tarvittaessa todistajia. Osapuolilla on oikeus tukihenkilöön. Esteellinen henkilö ei osallistu käsittelyyn.
4. **Ratkaisu ja toimenpiteet.** Toiminnanjohtaja tai hallitus päättää toimenpiteistä ja kertoo ne osapuolille. Tavoiteaika selvitykselle on [kaksi viikkoa].
5. **Seuranta.** Tilannetta seurataan sovitusti, esimerkiksi kuukauden kuluttua, ja varmistetaan, että käytös on loppunut eikä ilmoittajaan kohdistu vastatoimia.
6. **Kirjaaminen.** Asiasta laaditaan lyhyt kirjallinen yhteenveto, jota säilytetään luottamuksellisesti ja tietosuojasäätöjen mukaisesti [esim. viisi vuotta].

Mahdolliset seuraamukset

Seuraamukset suhteutetaan teon vakavuuteen ja toistuvuuteen. Niitä voivat olla keskustelu ja kirjallinen huomautus, työjärjestelyjen muutos, varoitus, sopimuksen tai työsuhteen päättäminen, yhteistyön lopettaminen tai yleisön jäsenen poistaminen tilaisuudesta. Rikosepäily ohjataan poliisille.

Tahallisesti väärän ilmoituksen tekeminen on itsessään epäasiallista käytöstä. Vilpittömästi tehty ilmoitus ei sitä ole, vaikka selvitys ei vahvistaisi häirintää.

6. Ulkopuolinen apu, seuranta ja päivitys

Jos asia ei ratkea Nomadin sisällä tai sitä ei voi turvallisesti viedä sinne, apua saa näistä tahoista:

Taho	Mihin
Aluehallintoviraston työsuojelu	Työntekijän häirintä ja työnantajan laiminlyönti
Tasa-arvovaltuutettu	Sukupuoleen perustuva syrjintä ja häirintä
Yhdenvertaisuusvaltuutettu	Muu syrjintä
Oma ammattiliitto, esim. Suomen Tanssitaiteilijain Liitto	Neuvonta ja oikeusapu jäsenille
Työterveyshuolto (Terveystalo Ruoholahti)	Tuki ja jaksaminen
Poliisi, hätänumero 112	Rikokset ja akuutit vaaratilanteet

Seuranta. Häirintäyhdyshenkilö raportoi hallitukselle kerran vuodessa ilmoitusten määrän ja laadun ilman tunnistetietoja. Produktiokohtaisten palautekyselyjen tulokset käydään läpi samassa yhteydessä.

Päivitys. Ohjeistus tarkistetaan vuosittain ja aina, jos käsittelyssä ilmenee puutteita. Muutokset hyväksyy hallitus.

Ohjeistus on luettavissa Nomadin verkkosivuilla suomeksi ja englanniksi.